

TRÒ CHƠI NHÀ THÔNG THÁI

Thời gian 2 phút

- Hãy ghi nhanh ra giấy tên những truyện dành cho thiếu nhi mà em biết.*
- Dùng 1 câu văn để giới thiệu về truyện đó.*

SIÊU TRÍ NHỎ

- Truyện được kể bằng lời của ai?
- Trong truyện có những nhân vật nào? Đâu là nhân vật chính? Các nhân vật này có điều gì đặc biệt?
- Nội dung chính của truyện là gì? (chủ đề)
- Truyện nói về vấn đề gì trong cuộc sống?
- Kể các sự việc chính của truyện.

Xem video và trả lời các câu hỏi sau:

SIÊU TRÍ NHỎ

https://www.youtube.com/watch?v=hNRcy_ufkfg

BÀI 6: TRUYỆN

**GIỚI THIỆU
TRI THỨC
NGỮ VĂN**

TRI THỨC ĐỌC HIỂU

SIÊU TRÍ NHỚ

GV phát cho mỗi nhóm 14 thẻ. Trong đó có 7 thẻ là 7 từ khóa và tương ứng với nó là 7 nội dung của từ khóa. Các nhóm có thời gian 2 phút để ghép từ khóa và nội dung cho phù hợp. (Lưu ý mỗi từ khóa là 1 thành viên trong nhóm lên ghép).

Nhóm nào đúng và nhanh nhất sẽ chiến thắng.

Mỗi từ khóa đúng với nội dung được 10 điểm, sai không được điểm

1. KHÁI NIỆM

***Truyện đồng thoại:**

Là loại truyện thường lấy loài vật làm nhân vật. Các con vật trong truyện đồng thoại được các nhà văn miêu tả, khắc họa như con người (gọi là nhân cách hóa).

TRI THỨC ĐỌC HIỂU

2. ĐỀ TÀI, CHỦ ĐỀ

a. ĐỀ TÀI

Là phạm vi cuộc sống được miêu tả trong văn bản.

b. CHỦ ĐỀ

Là vấn đề chính được thể hiện trong văn bản.

BÀI 6: TRUYỆN

BÀI HỌC
ĐƯỜNG ĐỜI
ĐẦU TIÊN

1. CHUẨN BỊ ĐỌC

- Họ côn trùng
- Cơ thể hình trụ, đầu tròn, râu dài
- Sống ở đồng cỏ, bụi rậm,
- Là con vật xuất hiện trong tác phẩm nổi tiếng của nhà văn Tô Hoài

Theo em, những thông tin trên nhắc đến loài vật nào? Từ nhan đề của văn bản, em có dự đoán gì về những việc mà loài vật này trải qua?

2. ĐỌC VĂN BẢN

Đọc văn bản **Bài học đường đời đầu tiên**:

- 1 bạn HS đóng vai Dế Mèn đọc lời thoại của Dế Mèn; 1 bạn đóng vai Dế Choắt; 1 bạn đóng vai chị Cốc
- 2 bạn đọc nối tiếp phần lời người kể chuyện (GV đọc mẫu đoạn đầu)

2. ĐỌC VĂN BẢN

BẢNG KIỂM KĨ NĂNG ĐỌC DIỄN CẢM

Tiêu chí	Có	Không
Đọc trôi chảy, không bỏ từ, thêm từ.		
Đọc to, rõ bảo đảm trong không gian lớp học, cả lớp cùng nghe được.		
Tốc độ đọc phù hợp.		
Sử dụng giọng điệu khác nhau để thể hiện được cảm xúc của người kể chuyện đối với nhân vật, sự việc.		

3. KHÁM PHÁ VĂN BẢN

Nhiệm vụ 1: Báo cáo phần tìm hiểu/ chuẩn bị bài ở nhà (Xem video và trả lời các câu hỏi):

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=4jsWsR8SC4s&list=PL9C6gKLVhTHIZrdHdgGG6C7JeP-7oEdyU&index=2>

- ❖ Tác giả của tác phẩm *Dế Mèn phiêu lưu kí* là ai? Đặc điểm sáng tác nổi bật của tác giả mà em tìm được trong video là gì?
- ❖ Tác phẩm *Dế Mèn phiêu lưu kí* kể về chuyện gì? Tác phẩm gồm mấy chương? Trích đoạn *Bài học đường đời đầu tiên* thuộc chương thứ mấy?

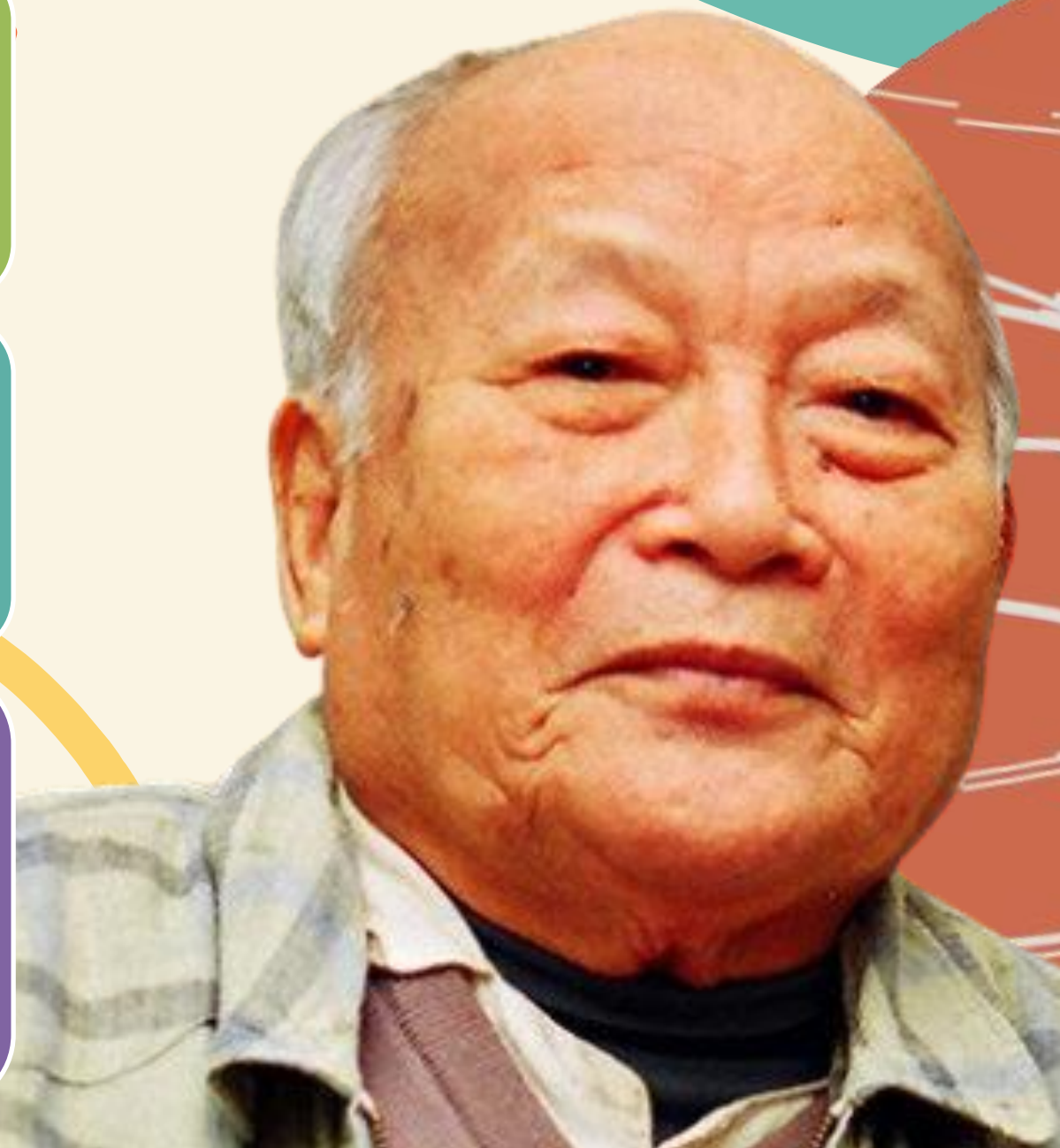
3. KHÁM PHÁ VĂN BẢN

3.1 Tác giả, tác phẩm

Tô Hoài: Nhà văn có đóng góp lớn cho nền văn học Việt Nam hiện đại

Tô Hoài có vốn sống phong phú, năng lực quan sát và miêu tả tinh tế; lối văn giàu hình ảnh, nhịp điệu; ngôn ngữ chân thực, gần gũi đời sống

Tác phẩm *Dế Mèn phiêu lưu kí* là truyện đồng thoại nổi tiếng nhất của Tô Hoài. Ban đầu là truyện *Con Dế Mèn*, sau đó tác giả viết thêm *Dế Mèn phiêu lưu kí*, về sau gộp 2 tác phẩm lại thành *Dế Mèn phiêu lưu kí*.

3. KHÁM PHÁ VĂN BẢN

3.2. Khám phá văn bản

CUỘC ĐUA KÌ THÚ

- Lớp chia thành 4 nhóm, mỗi nhóm được phát bút có màu mực riêng để nhận biết
- Có 4 vòng đua, các nhóm cần lần lượt vượt qua từng vòng. (5 phút/ vòng)

Khởi động

**Vượt
chướng
ngại vật**

Tăng tốc

Về đích

PHIẾU HỌC TẬP CUỘC ĐUA KỸ THUẬT

VÒNG 1 - KHỞI ĐỘNG

1. Truyện Bài học đường đời đầu tiên được kể theo ngôi thứ mấy? Ai là người kể?

- A. Ngôi thứ nhất (Đế Mèn)
- B. Ngôi thứ nhất (Đế Choắt)
- C. Ngôi thứ ba (chị Cốc)
- D. Ngôi thứ ba (Đế Choắt)

2. Truyện Bài học đường đời đầu tiên được kể theo ngôi thứ mấy?

- A. Mẹ Đế Mèn
- B. Đế Mèn
- C. Đế Mèn
- D. Chị Cốc

3. Sắp xếp các sự việc sau cho đúng trình tự cốt truyện

- a. Đế Mèn là một chàng đế thanh niên cường tráng
- b. Đế Mèn trêu chị Cốc rồi trốn trong hang
- c. Đế Mèn tính tình kiêu ngạo, hay trêu ghẹo, chê bai mọi người
- d. Chị Cốc tưởng Đế Choắt trêu mình nên mỗ Đế Choắt đến c
- e. Đế Choắt nhờ Đế Mèn đào hộ ngách thông sang nhà Đế M
- g. Đế Mèn rút ra bài học đường đời đầu tiên cho mình
- h. Đế Mèn không đào còn mắng Đế Choắt
- i. Đế Mèn ân hận vì đã gây ra cái chết của Đế Choắt

PHIẾU HỌC TẬP CUỘC ĐUA KỸ THUẬT

VÒNG 2 - VƯỢT CHƯỚNG NGẠI VẬT

1. Xây dựng hồ sơ nhân vật Đế Mèn bằng cách nối các chi tiết

Ngoại hình Đế Mèn	a. Đôi mắt sáng như sao chiếc áo màu xanh b. Hai cánh tay dài cũng rất khỏe c. Đôi mắt sáng như sao Hức! Hức! Nghe tiếng cười thế nào d. Tôi có thể e. Hai cánh tay dài liềm nhà g. Tự tin
Hành động, lời nói	
Tính cách	

2. Xây dựng hồ sơ nhân vật Đế Choắt bằng cách nối các chi tiết

Ngoại hình Đế Choắt	a. Ngực nở nang như gáo dừa b. Râu dài lúc nào cũng c. Anh chàng thì hay ngách tắt lửa nạt thì d. Đứng không e. Đế Mèn
Hành động, lời nói	
Tính cách	

PHIẾU HỌC TẬP CUỘC ĐUA KỸ THUẬT

VÒNG 3 - TĂNG TỐC

1. Hãy tìm sự việc cao trào của cốt truyện có ý nghĩa thay đổi toàn bộ thái độ, hành vi và nhận thức của nhân vật Đế Mèn là gì?

2. Hãy xác định đề tài và chủ đề đoạn trích "Bài học đường đời đầu tiên".

PHIẾU HỌC TẬP CUỘC ĐUA KỸ THUẬT

VÒNG 3 - TĂNG TỐC

Hãy tưởng tượng rằng bạn là Đế Mèn, hãy viết một bài học đường đời đầu tiên cho mình.

Nếu bạn gặp một người bạn giống như Đế Choắt, em sẽ đối xử với bạn như thế nào?

3. KHÁM PHÁ VĂN BẢN

3.2. Khám phá văn bản

a. Tìm hiểu cốt truyện

Dế Mèn là một chàng dế thanh niên cường tráng

Dế Mèn tính tình kiêu ngạo, hay trêu ghẹo, chê bai mọi người nhất là Dế Choắt

Dế Choắt nhờ Dế Mèn đào hộ ngách thông sang nhà Dế Mèn để phòng tai họa

Dế Mèn không đào còn mắng Dế Choắt

Dế Mèn trêu chị Cốc rồi trốn trong hang

Chị Cốc tưởng Dế Choắt trêu mình nên mổ Dế Choắt đến chết

Dế Mèn ân hận vì đã gây ra cái chết của Dế Choắt

Dế Mèn rút ra bài học đường đời đầu tiên cho mình

Trình tự sự
việc theo tiến
trình thời gian,
mối quan hệ
nhân quả

b. Tìm hiểu nhân vật

Nhân vật	Đặc điểm loài vật	Đặc điểm con người
Dế Mèn	Ngoại hình: Càng mẫm bóng, vuốt cứng và nhọn hoắt, đầu to, râu dài và cong...	Hành động, lời nói, cử chỉ, thái độ: Đi đứng oai vệ, cà khịa mọi người, hung hăng, kiêu căng, trêu chị Cốc, lên giường nằm khểnh bắt chôn chữ ngũ, hốt hoảng quỳ xuống, nâng đầu Choắt, ăn năn tội mình, đứng lặng giờ lâu, nghĩ về bài học đường đời đầu tiên.
Dế Choắt	Ngoại hình: Cánh ngắn, đôi càng bè bè, râu ria cụt	Hành động, lời nói, cử chỉ, thái độ: Người gầy gò, ốm yếu; ăn xổi ở thì, Dế Choắt khóc thảm thiết, nằm thoi thóp, “tôi ốm yếu quá rồi, chết cũng được. Nhưng trước khi nhắm mắt, tôi khuyên anh: ở đời mà có thói hung hăng bậy bạ, có óc mà không biết nghĩ, sớm muộn rồi cũng mang vạ vào mình đấy”, Dế Choắt tắt thở, ...

3. KHÁM PHÁ VĂN BẢN

3.2. Khám phá văn bản

DẾ MÈN

DẾ CHOẮT

- ✓ Ốm yếu, nhỏ bé
- ✓ Hiền lành, lương thiện
- ✓ Yếu đuối, tự ti

- ✓ Tự tin, cường tráng, trẻ trung, yêu đời
- ✓ kiêu căng, tự phụ, hống hách, hiếu thắng hay bắt nạt kẻ yếu

→ Cả hai nhân vật đều mang đặc điểm nhân vật của truyện đồng thoại: vừa mang đặc tính vốn có của loài vật hoặc đồ vật vừa mang đặc điểm của con người.

3. KHÁM PHÁ VĂN BẢN

c. Tìm hiểu đề tài, chủ đề

Đề tài
Loài vật

Chủ đề
những người có thói
kiêu căng, hống hách
sớm muộn cũng mang
vạ vào thân, gây hại
cho người khác

d. Bài học

Cần bảo vệ, giúp đỡ những người yếu hơn mình

Cần cân nhắc kỹ trước mọi hành động của bản thân để không gây hại cho người khác

Trong cuộc sống, ai cũng có sai lầm, điều quan trọng là biết nhận ra sai lầm để sửa chữa, điều chỉnh phù hợp

Dám chịu trách nhiệm trước lỗi lầm của bản thân

4. LUYỆN TẬP

- Khái quát đặc điểm thể loại qua văn bản *Bài học đường đời đầu tiên* bằng sơ đồ tư duy

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2

ĐẶC ĐIỂM THỂ LOẠI ĐỒNG THOẠI TRONG TRUYỆN "BÀI HỌC ĐƯỜNG ĐỜI ĐẦU TIÊN"

Yêu cầu: Xem lại nội dung phần tri thức ngữ văn, khái quát đặc điểm thể loại truyện đồng thoại được thể hiện trong văn bản *Bài học đường đời đầu tiên*

ĐẶC ĐIỂM CỦA TRUYỆN ĐỒNG THOẠI		NHỮNG BIỂU HIỆN TRONG TRUYỆN "BÀI HỌC ĐƯỜNG ĐỜI ĐẦU TIÊN"
CỐT TRUYỆN	Các sự việc trong truyện thường được sắp xếp theo trình tự hợp lí	
NHÂN VẬT	Nhân vật thường là con vật, đồ vật,... phản ánh đặc điểm, cuộc sống của con người	
NGÔI KÉ	Có thể là ngôi thứ nhất hoặc ngôi thứ ba	
BIỆN PHÁP NGHỆ THUẬT	Thường sử dụng biện pháp nhân hóa	

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3

VIẾT KẾT NỐI ĐỌC

đoạn văn (khoảng 5-7 câu) kể lại một sự việc trong đoạn trích *Bài học đường đời đầu tiên* bằng lời của một nhân vật do em tự chọn.

Hoàn thành trong vòng 7 phút

4. LUYỆN TẬP

- Kết nối đọc - viết: Viết đoạn văn (khoảng 5-7 câu) kể lại một sự việc trong đoạn trích *Bài học đường đời đầu tiên* bằng lời của một nhân vật do em tự chọn.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2

ĐẶC ĐIỂM THỂ LOẠI ĐỒNG THOẠI TRONG TRUYỆN "BÀI HỌC ĐƯỜNG ĐỜI ĐẦU TIÊN"

Yêu cầu: Xem lại nội dung phần tri thức ngữ văn, khái quát đặc điểm thể loại truyện đồng thoại được thể hiện trong văn bản *Bài học đường đời đầu tiên*

ĐẶC ĐIỂM CỦA TRUYỆN ĐỒNG THOẠI		NHỮNG BIỂU HIỆN TRONG TRUYỆN "BÀI HỌC ĐƯỜNG ĐỜI ĐẦU TIÊN"
CỐT TRUYỆN	Các sự việc trong truyện thường được sắp xếp theo trình tự hợp lí	
NHÂN VẬT	Nhân vật thường là con vật, đồ vật,... phản ánh đặc điểm, cuộc sống của con người	
NGÔI KÉ	Có thể là ngôi thứ nhất hoặc ngôi thứ ba	
BIỆN PHÁP NGHỆ THUẬT	Thường sử dụng biện pháp nhân hóa	

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 3

KẾT NỐI ĐỌC

(5-7 câu) kể lại một sự việc trong đoạn trích bằng lời của một nhân vật do em tự chọn.

Hoàn thành Phiếu học tập số 3 trong vòng 15 phút (lập dàn ý)

5. VẬN DỤNG

- Đọc mở rộng văn bản cùng thể loại: ***Ông lão đánh cá và con cá vàng*** (theo phiếu gợi dẫn)
 - Buổi sau báo cáo sản phẩm
-